

NORDJYSK
ARBEJDERHISTORIEFESTIVAL 2024
AALBORG

Foredrag, debat, sang og musik om arbejderbevægelsens historie og kultur

SKIBSSMEDE, SYERSKER OG JERNSTØBERE

**12 FOREDRAG OM BESÆTTELSEN,
TYSKE KANALARBEJDERE, KVINDEUDDANNELSE,
ASBESTKAMPEN OG 100 ÅRS FAGLIG HISTORIE**

**AKTUEL DEBAT OM SOCIAL DUMPING, MAFIA
PÅ ARBEJDSPLADSER OG HVAD VI GØR VED DET**

**FRI
ENTRE**



LØRDAG DEN 28. SEPTEMBER KL. 9.30-16.30
3F, HADSUNDVEJ 184A, 9000 AALBORG



**AALBORG
UNIVERSITET**

INSTITUT FOR POLITIK OG SAMFUND



SOCIAL DUMPING OG ARBEJDS-KRIMINALITET

- EN GRÆNSELØS FAGLIG UDFORDRING

Vandrende arbejdere har alle dage igennem arbejderhistorien været et kendt fænomen: Naverne tog på valsen for at lære deres fag, og når det var små med arbejde hjemme, tog man ud for at finde job og indtjening.

Det gjaldt dengang. Det gælder også idag. Med den fri bevægelighed over grænserne i EU har millioner af arbejdere søgt indtjeningen og lykken uden for hjemlandet. En af følgerne har været løndumping og underbetaling. En anden har været udvikling af kriminelle netværk, som har brugt vold, tvang og afpresning af arbejderne på mafiaagtig vis. Den udfordring truer de nationale faglige regler og presser arbejderne kamp for ordnede løn- og arbejdsforhold. Og det sætter arbejder-solidaritet under pres. Hvad stiller vi op?

Paneldebat med:

Charlotte Hooper Overgård (Aalborg Universitet),
Palle Bisgaard (3F Byggegruppen) og Kristian Gaardsøe (FOA).

Ordstyrer: Peter Dalby Baunsgaard

Kom og deltag i debatten om en af tidens store udfordringer for fagbevægelsen.



Charlotte Hooper
Overgård (Aalborg
Universitet)



Palle Bisgaard (3F
Byggegruppen)



Kristian Gaardsøe
(FOA)

SPOR 1

MARIE KLITHEDE

12.30 - 13.25

BESÆTTELSEN 1940-45 SET I HANS SCHERFIG OG HANS KIRKS BLIK

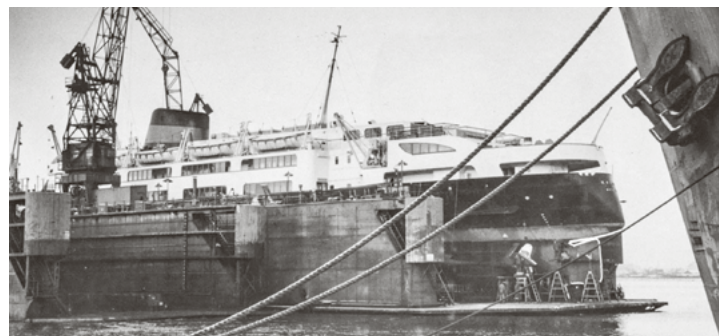
En undersøgelse af, hvordan de to forfattere fremstillede besættelsestiden i romanerne 'Djævelens penge', 'Klitgaard og Sønner' (1952) og 'Frydenholm' (1962). De er eksempler på den kommunistiske opfattelse af besættelsestiden. Der vil blive kigget på, hvordan deres fortælling er anderledes fra, hvad den resterende del af befolkning mente, man burde fremhæve, når man så tilbage på 'de fem onde år'?



Marie Klithede er historiestuderende ved Aarhus Universitet.

LARS K. CHRISTENSEN

13.30 - 14.25



ARBEJDERNES HISTORIE SET GENNEM SKIBSVÆRFTERNE

Fra verdens første dieseldrevne fragtskib i 1912 til verdens dengang største containerskib i 2006: Gennem et århundrede var Danmark blandt de førende skibsbygningsnationer i verden. I dette foredrag fås historien om de danske stålskibsværfter. Om hvordan skibene blev til. Og ikke mindst om de tusindvis af mænd - og efterhånden også kvinder - som byggede dem.

Lars K. Christensen er dr.phil. i historie og museumsinspektør på museumskoncernen Romu i Roskilde.

KAREN E. ANDREASEN OG ANETTE RASMUSSEN

14.30 - 15.25

KVINDER OG HUSHOLDNINGSUDDANNELSERNE

I sidste del af 1800-tallet hørte erhvervet som tjenestepige til blandt de mest udbredte beskæftigelser for kvinder. Det var et hårdt og lavtbetalt arbejde under dårlige ansættelsesmæssige vilkår. I oplægget beskæftiger vi os med Marie Christensen og tjenestepigernes kamp for rettigheder og uddannelse, samt med Københavns Tjenestepigeforenings Fagskole og aktiviteterne der. Vi tager udgangspunkt i empirisk materiale i form af blandt andet erindringer, tidsskrifter fra perioden (f.eks. Tjenestepigernes Blad og Tyendebladet), beretninger fra foreningens aktiviteter, samt historiske redegørelser fra Dansk Kvindesamfund.

Karen E. Andreasen og Anette Rasmussen er historikere, ph.d. og forskere.

SPOR 2

SIGVE WILHELM CHRISTENSEN

12.30 - 13.25



HISTORIEN OM SYMASKINESYNDROMET

Den dramatiske historie om kroniske nakke-skuldersmerter, som det tog mange år at få anerkendt som er erhvervs sygdom. Syerskerne forsvandt, men sygdommen eksisterer fortsat, dels hos de gamle syersker og dels hos medarbejdere i mange nuværende fag.

Sigve Wilhelm Christensen er arbejdsmediciner i Arbejdstilsynet, bedriftslæge og overlæge i Skive og Aalborg og senest chef på Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling i Aalborg frem til 2023.

ANDERS BLOKSGAARD

13.30 - 14.25

DE TYSKE KANALARBEJDERES FAGLIGE KAMP I LØGSTØR

Frederik VII's Kanal er blevet kaldt 1800-tallets svar på Storebæltsbroen. Bygningsværket var banebrydende for sin tid. At man nu kunne sejle uden om Skagens Rev på sørejserne mellem Kattegat og Skagerrak forbedrede sikkerheden i danske farvande markant. Men først skulle kanalen bygges. Det blev hovedsageligt tyske kanalarbejdere, der kom til at bygge den næsten fem kilometer lange kanal med tilstødende havne. Arbejdet gik ikke altid helt stille af sig. Få historien om et bygningsværk og de problemer, der opstod under opførelsen i en tid, hvor en arbejdsnedlæggelse blev tolket som et oprør.



Anders Bloksgaard er mag. art i historie og museumsdirektør på Limfjordsmuseet.

KNUD KNUDSEN

14.30 - 15.25

DE FØRSTE 100 ÅRS FAGLIGE HISTORIE

Centrale temaer i fagbevægelsens udvikling 1870-1970, for eksempel: Hvorfor har vi overenskomster på det danske arbejdsmarked? Hvordan opstod den danske model? Hvorfor er der en høj organisationsgrad Danmark? Hvordan agiterede de faglige organisationer? Der gives et bud på fagbevægelsens betydning for udformningen af det danske samfund i perioden.



Knud Knudsen er dr.phil., emeritus i historie fra Aalborg Universitet med speciale i fagbevægelsens historie. Han har også siddet i redaktionen for tidsskriftet ARBEJDERHISTORIE.

SPOR 3

CAMILLA ANDERSEN

12.30 - 13.25

HVEM VAR ARBEJDERNE FRA MORSØ JERNSTØBERI?

Morsø Jernstøberi var i langt over 100 år den største arbejdsplads i Nykøbing og på Mors. Da fabrikken i 1913 kunne fejre sit 60-års jubilæum, arbejdede godt 420 på den store fabrik midt i Nykøbing. En stor del af befolkningen var afhængig af fabrikken som medarbejdere, familie eller handlende. Støberiets udvikling siden grundlæggelsen i 1853 og ikke mindst de mange arbejdere, der var med til at ændre Nykøbing fra søvrig købstad til en larmende arbejder- og industriby. Hvor kom de fra? Hvordan bosatte de sig? Hvordan var de med til at sætte deres præg på Nykøbing og omvendt?



Camilla Andersen er museumsinspektør på Museum Mors og ph.d.

POUL SMIDT

13.30 - 14.25

VILHELM BUHL - BESÆTTELSESTIDENS STÆRKE MAND

Fædrelandskærlig mønsterbryder, ung socialist, aktivisten og organisatoren, der var fagbevægelsens mand, lejeraktivist og medstifter af Hovedstadens Brugsforening - alle tiders bedst forberedte til at blive politiker. Poul Smidt tegner et portræt af det hele menneske Vilhelm Buhl, der blev Staunings afløser som statsminister under besættelsen og dannede befrielsesregeringen sammen med Danmarks Frihedsråd.



Poul Smidt er journalist og forfatter til biografierne om den socialdemokratiske statsminister Viggo Kampmann, om kong Frederik den 8. og senest om udviklingen af LO frem til etableringen af Fagbevægelsens Hovedorganisation.

TORBEN GREGERSEN

14.30 - 15.25

ASBESTKAMPENS HISTORIE



Historisk gennemgang af omfanget af, hvor asbesten blev brugt, og fortilsen af hvor farlig den var i profittens tegn. Gennemgang af hvor asbesten findes i dag. Det forebyggende arbejde der foregår i dag, i forhold til at få fjernet asbesten i Danmark.

Torben Gregersen er faglig sekretær i Blik- og Rørarbejderforbundet.

FRISTELSER TIL PROLETARISKE PRISER, OGSÅ MED VEGETARISKE PØLSER!



ARBEJDERNES SANGE OG DERES HISTORIE

Den tidlige arbejderbevægelse var begunstiget af især én sang, som samlede arbejderne og var mobiliserende i deres kamp for bedre forhold. Men arbejderne sang også både før og siden. Flere af sangene synges lystigt den dag idag, men det kniber med fornyselsen.

Kom til foredrag med Bertel Nygaard, historiker, musiker og professor, og tag med på en rundrejse i arbejderbevægelsens sangskat.

RADIO STJERNEN

EN PODCASTRADIO MED FOKUS PÅ ARBEJDERHISTORIE

Radio Stjernen sender podcasts om arbejderbevægelsens faglige, politiske, sociale og kulturelle historie. Se www.radiostjernen.dk



KOLONIHAVEN - ARBEJDERKLASSENS TABTE HJEMSTAVN

Kolonihaverne er tiltænkt arbejderklassen som et både sundhedsmæssigt og økonomisk nærende sted for trængte og fordrukne arbejdere. Og et sted, hvor landarbejderen, der var vandret til byen under industrialiseringen, igen kan få jord under neglene. Men arbejderbevægelsen er ikke synderligt begejstret for kolonihavetanken - til at begynde med.



PICASSO I KOLD SØMANDS- KRIG I KØBENHAVN

Et hotel til minde om de omkomne søfolk under besættelsen skulle indvarsle nye tider mellem arbejderbevægelsens socialdemokratiske og kommunistiske strømninger. Men sømandsdrømmene frøs til is - ligesom det internationale politiske klima gjorde det, og bestræbelserne på at få den verdensberømte kunstner Pablo Picasso til at udsmykke hotellet led skibbrud.



KØBENHAVNS HAVNEARBEJDERE

Havnearbejderens hverdag ændrede sig radikalt med øget mekanisering og container-skibe, der begyndte at anløbe vores havne. Indtil da havde det været hårdt fysisk krævende arbejde, farligt gods og en kamp for ordentlige vilkår, der kunne være både ubarmhjertig og til tider temmelig opfindsom. En række farverige fortællinger beskriver dette arbejdsliv.

MORGENSANG

Med en kop kaffe og et rundstykke i den ene hånd og Arbejdersangbogen i den anden tager vi fat på dagen og lader stemmerne fylde lokalet sammen med FOA-sangkoret, som hjælper os på vej.

Kl. 9.30 - 10.00



Samler fagforeningerne og lønmodtagerne i Danmark nationalt og lokalt - i dag og i fremtiden.

www.fho.dk

SFAH FORLAG

Bøger med fokus på arbejderbevægelsens historie.



VIDEN · UDVIKLING · SAMVÆR

Arbejdernes Oplysnings Forbund vil være det foretrukne valg omkring oplysnings- og læringsbehov.

www.aof.dk

Faglige Seniorer

Faglige Seniorer er en selvstændig organisation for fagbevægelsens seniormedlemmer.

www.fagligeseniorer.dk

BLIV MEDLEM AF SFAH

SFAH er et selskab for dig, som er interesseret i arbejderbevægelsens og venstrefløjens kulturelle, faglige og politiske historie.

ALLE MEDLEMSKABER INKLUDERER FØLGENDE:

- Tidsskriftet **Arbejderhistorie** to gange årligt (trykt eller elektronisk)
- 20% rabat på alle SFAH's bøger (dog undtaget tilbud)
- Indbydelser og gratis deltagelse i selskabets egne foredrag, arrangementer og læsekredse
- Nyhedsbreve - når du tilmelder dig dette på www.sfah.dk
- Mulighed for at støtte forskningen i og formidlingen af arbejderbevægelsens historie.

BASISMEDLEMSKAB

Du modtager tidsskriftet elektronisk to gange årligt (husk oplysning om e-mail-adresse)

Pris: 200 kr./studerende, elever, lærlinge: 100 kr.

ORDINÆRT MEDLEMSKAB

Du modtager tidsskriftet i trykt udgave (ca. 175 sider pr. nummer) to gange årligt

Pris: 450 kr.

INTERNATIONALT MEDLEMSKAB

Du modtager to trykte tidsskrifter to gange årligt.

Pris: 525 kr.

STØTTEMEDLEMSKAB

Du modtager tre trykte tidsskrifter to gange årligt.

Pris: 2.125 kr.

INDMELDelse

www.sfah.dk

Før du kan registreres som medlem skal du betale overstående beløb til:

Arbejdernes Landsbank
5361-0000462325

MOBILPAY: 92597

(mrk. navn, adresse og e-mail)

